

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ

ΝΕΑ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ • 31 ΜΑΡΤΙΟΥ 1997 • ΕΤΟΣ 21ο • ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 225 • ΤΙΜΗ ΦΥΛΛΟΥ ΔΡΧ. 100

ΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

Από τους αγρότες και την κυβέρνηση αναγνωρίζεται, τον τελευταίο καιρό, η κρίση την οποία διέρχεται η γεωργία στη χώρα μας. Οι αγρότες διαμαρτύρονται για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν καθημερινά με τη μείωση του εισοδήματός τους. Στην επαρχία μας οι δυο βασικές καλλιέργειες, της ελιάς και των πρώιμων κηπευτικών, δημιουργούν προβληματισμούς για το αν μπορούν να εξακολουθήσουν ν' ασχολούνται μ' αυτές. Το υψηλό κόστος της παραγωγής και η αδυναμία διάθεσης της παραγωγής δημιουργούν το μεγάλο ερώτημα: Τι θα γίνει στο μέλλον;

Από τους αγρότες και την κυβέρνηση αναγνωρίζεται, τον τελευταίο καιρό, η κρίση την οποία διέρχεται η γεωργία στη χώρα μας. Οι αγρότες διαμαρτύρονται για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν καθημερινά με τη μείωση του εισοδήματός τους. Στην επαρχία μας οι δυο βασικές καλλιέργειες, της ελιάς και των πρώιμων κηπευτικών, δημιουργούν προβληματισμούς για το αν μπορούν να εξακολουθήσουν ν' ασχολούνται μ' αυτές. Το υψηλό κόστος της παραγωγής και η αδυναμία διάθεσης της παραγωγής δημιουργούν το μεγάλο ερώτημα: Τι θα γίνει στο μέλλον;

Από τους αγρότες και την κυβέρνηση αναγνωρίζεται, τον τελευταίο καιρό, η κρίση την οποία διέρχεται η γεωργία στη χώρα μας. Οι αγρότες διαμαρτύρονται για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν καθημερινά με τη μείωση του εισοδήματός τους. Στην επαρχία μας οι δυο βασικές καλλιέργειες, της ελιάς και των πρώιμων κηπευτικών, δημιουργούν προβληματισμούς για το αν μπορούν να εξακολουθήσουν ν' ασχολούνται μ' αυτές. Το υψηλό κόστος της παραγωγής και η αδυναμία διάθεσης της παραγωγής δημιουργούν το μεγάλο ερώτημα: Τι θα γίνει στο μέλλον;

Από τους αγρότες και την κυβέρνηση αναγνωρίζεται, τον τελευταίο καιρό, η κρίση την οποία διέρχεται η γεωργία στη χώρα μας. Οι αγρότες διαμαρτύρονται για τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν καθημερινά με τη μείωση του εισοδήματός τους. Στην επαρχία μας οι δυο βασικές καλλιέργειες, της ελιάς και των πρώιμων κηπευτικών, δημιουργούν προβληματισμούς για το αν μπορούν να εξακολουθήσουν ν' ασχολούνται μ' αυτές. Το υψηλό κόστος της παραγωγής και η αδυναμία διάθεσης της παραγωγής δημιουργούν το μεγάλο ερώτημα: Τι θα γίνει στο μέλλον;

Συνέχεια στη σελ. 4

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΕΣ ΑΘΙΒΟΛΕΣ

Εσκασε κιάλας η Άνοιξη το χαμόγελό της! Ένα διάπλατο, γεμάτο ομορφιές, χαμόγελο της φύσης αγκαλιάζει αυτές τις μέρες όλη τη Βιάννο, που, καθώς το γεύεται και το απολαμβάνει, νιώθει ψυχική ζεστασιά, σιγουριά και αισιοδοξία! Τα λιβάδια πρασινίζουν από μέρες, τα χαντάκια ξεχειλίζουν δειλά δειλά και δείχνουν το παλιό, σχεδόν ξεχασμένο, πρόσωπό τους, ιδιαίτερα μετά τις απόκριες, με τις βροχοπτώσεις που

ήλθαν αναπάντεχα, θείο δώρο, που το περίμενε πώς και πώς, ολόκληρη η επαρχία μας! Οι ανεμνές, το πασιγνωστο, χιλιοτραγουδισμένο αγριολούλουδο, που ανθίζει στο καταχειμώνα και κρατεί μπροστά στο χορό της φύσης ως τα μέσα του λουλουδιασμένου Απριλίου, στολίζει τις παραβολές και τις χέρσες ακροχωραφίες με τα μοναδικά μπουμπούκια του, σε πεντακάθαρα ζωηρά χρώματα! Τα μανουσάλια, όσα

απόμειναν στην ακρολιβαδιά, στου Καβρού και στα Ψιχούλια, ύστερα από την παρατεταμένη ξηρασία, σκορπούν το γνωστό έντονο άρωμά τους, που φθάνει ως τα σπίτια, στην Κάτω και στην Πάνω Βιάννο. Κι η ατσουμαλιά, ένας αγριόθαμος, που από τα κλαδιά του, αν τα σπάσεις, στάζει κατάστρο παχύρρευστο υγρό σαν γάλα, το γνωστό ατσουμαλόγαλο, που μ' αυτό οι γιαγιάδες μας θεραπεύαν όλα τα δερματικά της προβλή-

ματα, σπυριά, εκζέματα, ψώρες, ακουτσάκου, δείχνει κι αυτή με τον δικό της τρόπο το ξέπνεμα του χειμώνα. Οι παλιοί μετεωρολόγοι του τόπου μας, ο Νικολάκης του Ραφτοδημήτρη, ο Προφητοκωστής, ο Δημόνικος, κ.ά., αντλούσαν στοιχεία για τη διαμόρφωση άποψης, σχετικά με τις μελλούμενες καιρικές συνθήκες και ιδιαίτερα για το κρύο, και από τα σουσούμια της ατσουμαλιάς, που αυτές τις μέρες, με τις κορφαρές της φορτωμένες από μικρά ανοιχτοκίτρινα λουλουδάκια, προειδοποιεί άσφαλτα για την επερχόμενη καλοκαίρια!

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΩΛΗΣΗ ΤΟΥ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ

Την εγκληματική πολιτική, που χρόνια τώρα ακολουθεί η κορυφαία συνεταιριστική οργάνωση «ΕΛΑΙΟΥΡΓΙΚΗ» να εξαρτά την προώθηση του ελληνικού ελαιολάδου στην αγορά από το κάθε φορά ενδιαφέρον των Ιταλών μεγαλεμπόρων, προσπαθούν να ξεπεράσουν πολλοί συνεταιρισμοί ή και Ενώσεις με δική τους πρωτοβουλία.

ενώ ο Αγροτικός-Ελαιουργικός Συν/σμός Θρασηανού, όπως μας πληροφορήσε ο δραστήριος πρόεδρος του κ. Σταύρος Χαριλάκης, με την πρωτοβουλία που πήρε πριν από 10 χρόνια πραγματοποιεί την πώληση του ελαιολάδου του σε ικανοποιητικές τιμές. Από τη φετινή παραγωγή έχει διαθέσει μέχρι σήμερα (19-3-97) 400 τόνους χύμα προς 980 δρχ. στον παραγωγό. Πριν από τρία χρόνια ξεκίνησε και τη διάθεση τυποποιημένου ελαιολάδου, που από τη φετινή παραγωγή έχει διαθέσει μέχρι σήμερα 246 κιλά ανά παραγωγό προς 1300 δρχ. το κιλό.

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΠ. ΒΙΑΝΝΟΥ

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

ενοικιαζόμενα δωμάτια, ξενοδοχεία και ταβέρνες που λειτουργούν στους διάφορους οικισμούς. Ακόμη κλιματολογικοί πίνακες, διάγραμμα των αρχαιοτήτων της Σύμης, του σπηλαιίου της Βίγλας (Κεράτου) και χάρτης της επαρχίας.

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ 21 ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ

Στις 15 Ιουλίου 1821 έγινε κοντά στο Θέρισο μεγάλη μάχη ανάμεσα σε πέντε χιλιάδες Τούρκους υπό τον Ρεσίτ πασά και λίγες εκατοντάδες Κρητικούς με αρχηγούς τους Βασίλειο και Ιωάννη Χάλη, Ανδρ. Φασούλη, Γεώργιο Δασκαλάκη- Τσελεπή, Σαρειδαντώνη κ.ά. Στη μάχη αυτή, που κατέληξε σε συντριβή των Τούρκων και στερήσε την Επανάσταση στην Κρήτη, πολύτιμη υπήρξε η συμμετοχή των γυναικών του Θερισίου. Γράφει σχετικά ο Διονύσιος Κόκκινος:

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΙ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ

Πολλές προσπάθειες έγιναν για ν' αποκλείσουν την Ελληνική Γλώσσα από τις πέντε επίσημες γλώσσες που θα χρησιμοποιεί η Ενωμένη Ευρώπη στις υπηρεσίες της και το πέτυχαν. Όπως έχει γίνει γνωστό, όλα τα επίσημα έγγραφα από τις υπηρεσίες της Ε.Ε. θα κυκλοφορούν στην Αγγλική, Γαλλική, Ισπανική και Ιταλική.

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

Μέσα στον Απρίλιο κυκλοφορεί ο **Τουριστικός Οδηγός της Επαρχίας Βιάννου**. Αποτελεί ειδική έκδοση των Β.Ν. για λογαριασμό του Συλλόγου Βιαννιτών Ηρακλείου «Ο ΠΑΤΟΥΧΑΣ». Στόχος του η συμβολή στην τουριστική ανάπτυξη της επαρχίας, με όλες τις συνέπειες που έχει στην άνοδο του βιοτικού επιπέδου των κατοίκων της.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Κέντρο Υγείας Δ/ντής	22669
Πληροφορίες	22625 ή 22647
Ιατρείο Αγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιεύθυνση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Λύκειο Βιάννου	22277
Αγρονομείο Βιάννου	22006
Ειρηνοδίκαιο	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Ελαιουργείο)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβες)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Τ.Ο.Ε.Β.	22690
Ελληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακεία Άνω Βιάννου	22140
Φαρμακείο Πεύκου	31295
Γεωπόνοι	22317
Α.Τ.Ε. Βιάννου	22180

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. - Βιάννος	22051
Ζαϊμάκης Θεόφιλος - Βιάννος	22304
Θεοδοσάκης Γεώργιος - Πεύκος	31437
Καρτσάκης Εμμανουήλ - Λουτράκι	22605
Λασηθιώτακης Γ. - Βιάννος	22355
Γαλανάκης Μιχ. - Χόνδρος	22101
Ψαρλογιάκης Κων. - Χόνδρος	22109
Παπαδάκης Σοφοκλής - Καλάμι	31275
Κονσολάκης Ιωάννης - Αμिरά	31420

(Για υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ**ΘΑΝΑΤΟΙ:**

Στην Άνω Βιάννο: Ακατερίνη Εμμ. Σπανάκη
Στα Χανιά: Μανούσος Μανούσος (τάφηκε στο Ρέθυμνο)
Στον Πεύκο: Ελένη συζ. Εμμανουήλ Ιω. Βασιλάκη
Στον Άγιο Βασίλειο: Αγγαίρα συζ. Σταύρου Μπαρμπαγαδάκη
Μαρία συζ. Αποστόλου Διακάκη
Χριστόφορος Κεφαλάκης

ΔΩΡΕΕΣ:

Για τον Ι.Ν. Αγίας Αικατερίνης Άνω Βιάννου
Στη μνήμη Μαρίας Περτσουλή Πολυχρόνης Δοριάκης 5.000 δρχ.
Τηλέμαχος Δοριάκης 5000
Χρυσούλα Δοριάκη - Πετράκη 5000
Το Εκκλησιαστικό Συμβούλιο τους ευχαριστεί

ΔΩΡΕΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΓΗΡΟΚΟΜΕΙΟ

Αντί στεφάνου στην κηδεία της **Βικτωρίας Πολ. Αθουσάκη**
Τα παιδιά της δρχ. 20.000, Ιωάννης Χιονάκης 10.000, Ζωή-Μαρία Γιαννακάκη 5.000, Νίκος - Ροδόνη Φιλιτάκη 5.000, Γεώργιος Παπαδόπουλος 5.000, Γρηγόριος Σπ. Αθουσάκης 1.000, Πολυχρόνης Ιωάν. Αθουσάκης 5.000, Νίκος Χριστ. Μπριντάκης 5.000, Ελένη Παπαχατζάκη 5.000, Γεώργιος Αθουσάκης 5.000.

Στη μνήμη της **Ροδόνης Μαυρογένη - Παπαλάμπρου** η Ελευθερία Χα Εμμ. Ηγουμενίδη 10.000 δρχ.

Στη μνήμη του συζύγου της **Ανδρέα Παπαδάκη** η Δέσποινα Ανδρ. Παπαδάκη 5.000 δρχ.

Αντί στεφάνου στη μνήμη της **Κατερίνας Εμμ. Σπανάκη** Εμμανουήλ Αντ. Αγαπάκης

δρχ. 10.000, Εμμανουήλ Ιωάν. Σπανάκης 10.000, Αικατερίνη Αγαπάκη-Καταραχιά 10.000, Δημήτριος Ιωάν. Σπανάκης 10.000, Πολυχρόνης Χαρ. Σπανάκης 5.000, Νικόλαος Δημ. Σπανάκης 5.000, Εμμανουήλ Δημ. Κυριακάκης 5.000.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε πολύ όλους που μας συμπαραστάθηκαν στο βαρύ πένθος μας για το θάνατο της αγαπημένης μας συζύγου, μητέρας και γιαγιάς Αγγαίρας Μπαρμπαγαδάκη. Ο σύζυγος Σταύρος Μπαρμπαγαδάκης τα παιδιά, τα εγγόνια.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ευχαριστούμε θερμά όλους που με οποιοδήποτε τρόπο μας συμπαραστάθηκαν στο πένθος μας για το θάνατο της αγαπημένης μας μητέρας, γιαγιάς και αδελφής **Μαρίας Εμμ. Περτσουλή**.

Τα παιδιά της, τα εγγόνια της, τα δισέγγονα, τ' αδέρφια. Σημ. από τυπογραφική αβλεψία στους θανάτους του προηγούμενου φύλλου είχε αναγραφεί Ελένη αντί του σωστού Μαρία χ. Εμμ. Περτσουλή

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Την Ελένη Λασηθιώτακη, που πήρε το πτυχίο της από τη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Βελιγραδίου με άριστα, συγχαίρω θερμά και της εύχομαι πάντα πρώτη και καλή σταδιοδρομία.

Μια καλή της φίλη

ΠΛΟΥΝΤΑΙ: Στον Κερατόκαμπο παραθαλάσσια 1) αγροτεμάχιο ενός περίπου στρέμματος με 50 ριζές ελιές. Τιμή 6 εκατομμύρια 2) οικόπεδο 600-700 περίπου τ.μ. Τιμή 3 εκατομμύρια Πληροφορίες τηλ. (01) 3457276

**Αυτοί που φεύγουν
ΜΑΝΟΥΣΟΣ ΜΑΝΟΥΣΑΚΑΣ**

Ολόρθος με τους ενενήντα τέσσερις χρόνους στην πλάτη του, ήρθε αντιμετώπιος με το Χάρο και νικήθηκε, στις δεκαεφτά του Μάρτη, ο αγαπητός σε όλους μας Μανούσος Μανούσακας! Έτσι, όπως στάθηκε όρθιος σε κάθε του βήμα, σε κάθε περίπτωση, στη μακρόχρονη πορεία του στη ζωή, στο οικογενειακό και στο κοινωνικό του περιβάλλον!

Ρεθιμνιώτης στην καταγωγή, ήλθε στη Βιάννο αρχές του 1945 ως αστυνομικός, με το βαθμό του ενωμοτάρχη, και υπηρέτησε ως τα τέλη του 1946, οπότε και αποστρατεύτηκε ως ανθυποασπιστής. Οργανωμένος στο ΕΑΜ, διηκτιώθηκε αμέσως στην περιοχή και προσέφερε τις υπηρεσίες του στην Αντίσταση κατά του κατακτητή. Σε μια τόσο δύσκολη εποχή σκληριάς και καταπίεσης, με τον καταραμένο Εμφύλιο «επί θύραις», η ιδιότητα του αστυνομικού δεν δημιουργούσε κλίμα συμπάθειας στους περισσότερους απλούς ανθρώπους, που έβλεπαν με καχυποψία τον καθένα ένοστολο. Όμως ο Μανούσος, με το αρρενωπό του παράστημα, με συνειδητή δημοκρατική και ευθύτητα χαρακτήρα, με αστείρευτη ανθρωπιά, ψυχική λεβεντιά και ευγένεια, πλησίασε τους Βιαννίτες, τους

έδειξε αγάπη και τους κατέκτησε! Και η Βιάννος τον αγκάλιασε ζεστά και πολύ σύντομα τον αποφοίωσε σαν να ήταν γέννημα και θρέμμα της! Έτσι, παντρεύτηκε την Αριστέα του παπα-Μιχάλη Μπιτσακάκη, μια κοπελιά από οικογένεια με αγάπη και μεγάλη κοινωνική προσφορά, κι έφτιαξαν ένα θαυμάσιο σπιτικό, με τον γιο τους Μανώλη που κατέχει σήμερα ξεχωριστή θέση στην κοινωνία των Χανίων και διαπρέπει ως Χημικός Μηχανικός στον εκπαιδευτικό τομέα.

Ο αξεχαστος Μανούσος έπαιρνε ενεργά μέρος σ' όλες τις εκδηλώσεις και τις δραστηριότητες του τόπου μας! Συμμετείχε στο Διοικητικό Συμβούλιο του Συνεταιρισμού και επί χρόνια είχε την ευθύνη του Εργοστασίου, όπου κατάφερε να εμπνέει τους συνεργάτες του με την άφογη συμπεριφορά του και την αγάπη του προς τον συνάνθρωπο. Όταν μπήκε στη σύνταξη, οργάνωσε με επίπονη προσωπική του εργασία και υποδειγματικό τρόπο την κτηματική του περιουσία, ώστε τα περιβόλια και τα λιόφυτά του να ξεχωρίζουν, να προκαλούν θαυμασμό και να παραδειγματίζουν τους καλλιεργητές της περιοχής! Ας είναι αιωνία η μνήμη του!

**ΑΠΟ ΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ
ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ**

Στο 179 φύλλο τους, σελ. 2, τα Β.Ν. αναφέρθηκαν στο ανεπαρκώς μας Μιλτιάδη Κασωτάκη, την πατριωτική του δράση στην Αθήνα στο διάστημα της Κατοχής και στο θάνατό του σε μάχη με τους Ναζί και ταγματοφύλακες.

Για όσους θυμούνται το κείμενο αυτό ή διατηρούν τα φύλλα των Β.Ν. και μπορούν να το ξαναδιαβάσουν, σε μια παράγραφο αναφέρεται: «Η πιο σημαντική όμως ενέργεια ήταν αυτή που πραγματοποιήθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 1942 εναντίον των γραφείων της ΕΣΠΟ (Εθνικοσοσιαλιστική Πολιτική Οργάνωση) που στεγαζόταν στον πρώτο και δεύτερο όροφο τριώροφης πολυκατοικίας στην οδό Γλάδστωνος και Πατησίων...» και στο κείμενο αναφέρεται στη συνέχεια η ανατίναξη του κτιρίου από ομάδα πατριωτών με πολλά θύματα Γερμανών αξιωματικών και μελών της ΕΣΠΟ που βρίσκονταν μέσα την ώρα εκείνη, όπως τα θυμάται και τ' αφηγήθηκε στην εφημ. «ΝΕΑ» το 1980 ο Αντώνης Μυτιληναίος, που πήρε μέρος μαζί με το Γιάννη τον Κρητικό (ψευδώνυμο του Μιλτιάδη) στην ανατίναξη του κτιρίου.

Στην ίδια επιχείρηση αναφέρεται και έκθεση του Γερμανού στρατηγού Σπίντελ, Στρατιωτικού Διοικητή Νότιας Ελλάδας από το Σεπτέμβριο 1942 ως τις 7 Σεπτεμβρίου 1943.

Με ημερομηνία 10 Δεκεμβρίου 1942, ο στρατηγός Σπίντελ αναφέρει στην έκθεσή του που βρίσκεται στα Γερμανικά Αρχεία με ένδειξη Κ.Κ.Α. Πότσνταμ, αρ. φιλμ 17200 και είναι καταχωρισμένο στο βιβλίο: Η Ελλάδα κάτω

από τον αγκυλωτό σταυρό:

ΝΤΟΚΟΥΜΕΝΤΑ ΑΠΟ ΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ - ΕΡΕΥΝΑ - ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΜΑΡΤΙΝ ΖΕΚΕΝΤΟΡΦ Μετάφραση ΘΑΝΑΣΗΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ, ΕΚΔΟΣΗ «ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΠΟΧΗ» σελ. 152 αρ. ντοκουμέντου 57.

Μεταξύ άλλων ο Σπίντελ αναφέρει:....

1. Στις 20.9.42 έγινε στην Αθήνα, οδός Πατησίων 8, μεγάλη έκρηξη που στρέφονταν κατά της διοργανούμενης εκείνη την ώρα συγκέντρωσης της Ελληνικής Εθνικοσοσιαλιστικής Οργάνωσης «ΕΣΠΟ» (σ.σ.: ακριβής τίτλος «Ελληνική Σοσιαλιστική Πατριωτική Οργάνωση»). Ο 2ος και 3ος όροφος του κτιρίου ήταν κατελημμένος από τη Γερμανική Βέρμαχτ (από ανθυπολοχαγούς Συντάγματος Νότιας Ανατολής). Οι αιθουσές τους χρησιμοποιούνταν σαν αποθήκες μηχανημάτων και όπλων. Το κτίριο κήκε ολοκληρωτικά... Ο αρχηγός της ΕΣΠΟ πέθανε στις 6.10.42 συνεπεία των τραυματών από τη έκρηξη. Η διαλεύκανση της έκρηξης και η εξακρίβωση των δραστηρίων δεν έγινε δυνατή. Αλλά είναι βέβαιο ότι η έκρηξη έγινε από μέλη του «Εθνικού Απελευθερωτικού Μετώπου»... Στόχος του είναι να πραγματοποιήσει λαϊκή εξέγερση στην Ελλάδα σε όσο το δυνατόν πλατύτερη βάση και να δημιουργηθούν ευνοϊκές συνθήκες για την απόβαση εχθρικών στρατιωτικών δυνάμεων....»

Από έλλειψη χώρου οι συνεργασίες των Βαγγέλη Βαρδάκη, Γιάννη Νεραντζάκη στο επόμενο φύλλο.

**Μεταφορά Ιατρείου
ΡΑΠΤΑΚΗ ΛΗΔΑ****ΧΕΙΡΟΥΡΓΟΣ ΟΔΟΝΤΙΑΤΡΟΣ**

μετεφέρθη στην οδό
ΤΡΙΦΙΤΣΟΥ 2 (Γάροδος ΕΒΑΝΣ)
ΤΗΛ. 288411

**«Πευκόδασος και
γευσίγνωσία στη Βιάννο»**

Η 21 του Μάρτη, ημέρα της εαρινής ισημερίας, ημερολογιακά κι επίσημα, είναι η αρχή της άνοιξης. Είναι ημέρα που ποιητές και πεζογράφοι, παλιοί και νέοι, την έχουν μνησεί περισσότερο από κάθε άλλη. Συνδέουν την άνοιξη στη φύση με την άνοιξη στη ζωή και στην επανάσταση σε δύσκολες στιγμές: «Πότε θα ν'ρθει η άνοιξη, θα 'ρθει το καλοκαίρι...». Την άνοιξη περίμεναν καρτερικά οι ξεπαγιασμένοι, στ' αλβανικά βουνά. Έλληνες φαντάροι το 1941, για να πετάξουν τους Ιταλούς στη θάλασσα.

Είναι όμως και ημέρα αφιερωμένη στη δασοπονία. Ομιλίες, διαλέξεις για τα δάση και το ρόλο τους στη ζωή του ανθρώπου, αλλά και την ανάγκη για την προστασία των δασών που έχουν μείνει στον τόπο μας και την επέκτασή τους, αναφέρονται σ' αυτές. Η εφημερίδα του Ηρακλείου «ΤΟΛΜΗ» τίμησε την ημέρα αυτή με 8/σέλιδο αφιέρωμά της που ετοίμασαν ο Ντίνος Κωνσταντόπουλος και η Νέλλη Κατσαμά. Ανάμεσα στην πλούσια και ποικίλη ύλη του, «από το οδοιπορικό στα δάση της Κρήτης» με τον πιο πάνω τίτλο, παραθέτουμε τη φωτογραφία και το κείμενο που ακολουθούν.

«Μακριά από τα πολύβουα αστικά κέντρα, σ' απόσταση 76,4 χιλ. στην αρτηρία Ηράκλειο - Αρκαλοχώρι - Βιάννος - Ιεράπετρα, μέσα από διακλαδώσεις, γυμνά βουνά και χωριά ξεχασμένα τα περισσότερα από την ανάπτυξη, που συναντά μόνο σε παροιμιώδεις φράσεις, σας προτείνουμε να συνεχίσετε την «ανακάλυψη» των δασών της Κρήτης, με προορισμό την Κ. Σύμη. Χαμένη σ' ένα πευκόδασος, με πλούσια ιστορία αλλά και χλωρίδα που η εποχή αναδεικνύει, δοκιμάστε τις περιπατητικές σας ικανότητες, ανηφορίζοντας προς την Κρύα Βρύση, όπου και το Ιερό του Ερμή και της Αφροδίτης. Τα οροπέδια του Ομαλού και του Λάπαθου μπορούν να περιμένουν «ν' ανοίξει ο καιρός» και θα σας αποζημιώσουν το ένα με την λίμνη του, το άλλο με την γνωστή σε λίγους ομορφιά του. Στο χωριό, αν είστε προνοητικοί και εγκαίρως ειδοποιησέτε - κι αν δε βασίζεστε σε τύπου πικ-νικ διαδικασίες- θα σας περιμένει μακαρονάδα, βραστό ντόπιο κρέας, γιτσικό, αλλά και μυζηθρόπιτες, το μοναδικής γεύσης λαδοτύρι και λαδόψωμο. Μην ξεχάσετε να δοκιμάσετε το εκπληκτικής γεύσης μέλι που παράγεται στην περιοχή και το κρασί που εξακολουθεί να είναι σπάνια εμπειρία για τους γευσίγνωστες. Επιστρέφοντας, προμηθευτείτε παξιμάδι από όποιο χωριό προτιμήσετε. Γνήσιο χωριάτικο παξιμάδι, σταρένιο ή ντάκο».

**Η ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟ
ΛΟΓΟΤΕΧΝΗ Ι.Δ. ΚΟΝΔΥΛΑΚΗ**

Στοιχεία για τη συγγενεία μας αυτή περιλαμβάνονται στο σχετικό τεύχος των Β.Ν. Όμως πολλοί φίλοι και συγγενείς αγνοούν τα στοιχεία αυτά και με ερωτούν σχετικά. Τους απαντώ:

Η μητέρα της γιαγιάς μας Δέσποινας, συζύγου του παππού μας Στεφάνου, το γένος Κοκολάκη, ήταν χήρα αρραβωνιασμένη με τον Δ. Κονδυλάκη. Προ του γάμου γεννήθηκε ο λογοτέχνης **Ι. Κονδυλάκης**, ο οποίος έτσι ήταν αδερφός της γιαγιάς μας από άλλο βέβαια πατέρα. Έτσι ο πατέρας μου Δημήτριος (γνωστός ως ΜΗΤΣΟΣ σε όλη την επαρχία μετά την επιστροφή του από τη μαθητεία του επιπλοποιού στην Αθήνα) και τα αδέρφια του Νίκος, Κατίνα, Τσιταϊνιά, Μαρία ήταν πρώτα ανίψια του Ι. Κονδυλάκη.

Ο Ι. Κονδυλάκης γεννήθηκε νόθος, διότι ο γάμος των γονέων του δεν πραγματοποιήθηκε. Οι Κονδυλάκηδες της Βιάννου για περιουσιακούς λόγους δεν τον αναγνώρισαν. Μόνο ο θεός του **Πέτρος Κονδυλάκης**, ο οποίος έτσι ήταν αδερφός της γιαγιάς και τον βόηθησε. Μια κόρη του, η **Χαρίκλεια**, ήταν γιαγιά της οικογένειας **Σκουλά** των Χανίων και του πρώην Δημάρχου Χανίων.

Είναι γεγονός ότι ο **Ι. Κονδυλάκης** συγγενείς του λογάριζε μόνο τους Παπαγιαννάκη και Κοκολάκη. Σχετικά είναι και το πληρεξούσιο στον παππού μας Στέφανο Παπαγιαννάκη, αντίγραφο του οποίου έχω στείλει στα Β.Ν.

22/12/96

ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΟΝΔΥΛΑΚΗΣ

Να διαβά τους μονόδρομους της σκέψης σου δύσκολο, Διαβάτη, διπρόσωπη εσύ σάρκα, πλανημένη από την ομορφιά.

Με φαντασία αρρωστημένη απλώς να σε νιώθω

το σαρκασμό σου να γεύεσαι, την ηδονή να ψυχανεμίζεσαι,

του κόσμου να βιώνεις τη ματαιότητα, όπως οι λίγοι καταραμένοι.

Να αισθάνομαι απλά τη μέθη σου, όταν μιλάς διονυσιακά,

το αγκομαχητό σου, καθώς μάχεσαι τα δρώμενα να πεις,

το ξεψύχισμά σου ανάρτικο τέρμα σαν δίνεις στον έρωτα

με μια πρώτη, με μια τελευταία αγάπη.

Κι όλα με το χρόνο της ψυχής σου στο βιαννίτικο ρυθμό.

Συνοδοιπορούσα του «ΔΙΑΒΑΤΗ»

Σημείωση: Με την ευκαιρία θα ήθελα να εκφράσω τα συγχαρητήριά μου στη «φίλη της Βιάννου» που ποιήμα της δημοσιεύτηκε στο φύλλο 222 των Β.Ν. Ζητώ επίσης την κατανόησή σας στην επιθυμία μου να υπογράψω με ψευδώνυμο. Εργάτρια γίνομαι κάποτε της Τέχνης και όχι η αρχέγονη πηγή της. Ίσως σ' αυτή την τελευταία ν' ανήκει το δικαίωμα της επωνυμίας.

Σας ευχαριστώ 17-1-1997

ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΕΣ ΑΘΙΒΟΛΕΣ

Συνέχεια από τη σελ. 1

ανατολικός καιρός βάνει τα πουλιά στις τρύπες»!...

Καθώς το κουβάρι της μνημής ξετυλίγεται σε εποχές απόμακρες, καταχωνιασμένες στην ξεχασιά, ξεδιπλώνονται μπροστά μας και ζωηρεύουν εικόνες, με τα χωριά μας να γλεντίζουν τις απόκριες, κατάλευκα από τα χιόνια ή να δερνόνται από μανιασμένες καταιγίδες κι ακόμη η Βιάννος να πλημμυρίζει και να στραπατάρεται άγρια από τους χειμάρρους της. Οι άνθρωποι ήταν περισσότερο δεμένοι, μονοιασμένοι. Το μεγάλο χωριό είχε, από τη δεκαετία του τριάντα, πολιτιστικό σύλλογο, ποδοσφαιρική ομάδα, θιάσο, οι νέοι ξεσήκωναν τον τόπο σε ατέλειωτες εκδηλώσεις και τον κρατούσαν σε ασταμάτητη δραστηριότητα και ζωντάνια! Έστηναν γλέντια σε κάθε ευκαιρία, στα βαπτίσια, στους αρραβώνες, στους γάμους, στις διάφορες γιορτές και στα πανηγύρια, στα ξωμονάστια, στην Αγία Μονή, στον Κάτω και Πάνω Αϊ-Γιάννη, στο Άγιο-Πνεύμα, στον Ομαλό, στην Αγία Παρασκευή, στον Αϊ-Παντελεήμονα, στον Σταυρωμένο, στον Αϊ-Γιώργη το Βαγιωνίτη κι ακόμη ως πέρα στον Αϊ-Νικήτα, που για να φθάσουν, έπρεπε να περπατούσαν επτά-οκτώ ώρες! Άνοιξη η καρδιά τ' ανθρώπου να βλέπει τα караβάνια, ατέλειωτες ουρές από μεταφορικά ζώα, αλόγα, μουλάρια, γαϊδουράκια και τα σαμάρια τους στολισμένα με πανέμορφες, πολύχρωμες τανιές, φτιαγμένες από ξακουστές υφάντρες του τόπου! Η εικόνα του πηγαίνελα στα πανηγύρια ήταν μοναδική, ανεπανάληπτη, γεμάτη μεγαλοπρέπεια, από κείνες που έφυγαν χωρίς επιστροφή και "κάμερες" δεν πρόλαβαν να τις απαθανατίσουν!

Ήταν λοιπόν φυσικό, τα χρόνια εκείνα να γιορτάζονται κι οι απόκριες με οργανωμένη συμμετοχή, με παρελάσεις αρμάτων και τρικούμπερα γλέντια, όπως γίνεται ακόμη σήμερα σε πολλές πόλεις, αλλά κι μεγαλύτερα της Κρήτης. Να πώς περιγράφει ο διαλεχτός μας λογοτέχνης Γιάννης Νεραντζάκης σκηνή από βιαννιτικές απόκριες, στο διήγημά του «Παλιές Απόκριες»: «Αποκορύφωμα του Καρναβαλιού η «Καμήλα» με αρχηγό το γερο-Παπαγιάννη, τον Κοκολάρο, τον Μανώλη του Ηρακλή, τον Σφαγά. Ήτανε θεόρατη και τη σηκώκανε τέσσερις λεβέντες από μέσα. Είχε ένα τεράστιο στόμα που ανοιγόκλεινε βαμμένη φανταχτερή και μούκριζε, γκάριζε, γελούσε. Λαός και λαός ακολουθούσε και το γέλιο είχε γεμίσει το χωριό!!!».

Τα τελευταία χρόνια, το παμπάλαιο έθιμο της αποκριάς, πάει να σβήσει στο χωριό μας. Αν εξαιρέσουμε κάποιες επιτυ-

χημένες, αλήθεια, κινήσεις του Συλλόγου Γυναικών Βιάννου, με τις Μαρία Μαστρογιωργάκη, Ελένη Τζαμουζάκη, Μαρία Μπισσακάκη, Άννα Κοτσυφάκη κι άλλες κυρίες του χωριού, απόλυτη ησυχία αγκαλιάζει επικίνδυνα τη Βιάννο. Μόνο μερικές παρέες σε οικογενειακό ή φιλικό κύκλο, κινούνται, ακούγονται και επιμένουν να ταραίζουν τα «λιμνάζοντα ύδατα» της παρατραβηγμένης μακαριότητας που μας διακατέχει. Εντόξει, όταν υπάρχουν κάποιες σπιθες, υπάρχουν κι ελπίδες πως μπορεί να ξανανάψει η φλόγα της ψυχής, να ζεστάνει τη ζωή μας, που όλο και περισσότερο μαργώνει, με τις ξενόφερτες συνθήκες που γίνονται, μέρα με τη μέρα, του συρμού!

Όσοι έζησαν στη Βιάννο παλιά χρόνια, θυμούνται πάντα τις απόκριες συνυφασμένες με άγριες κακοκαιρίες, κρία, χιόνια, ανεμοθύελλες και πλημμύρες! Έτσι, χιονισμένες πέρασαν και κάποιες απόκριες της Κατοχής! Τα χιόνια είχαν κατέβει από μέρες και πλάκωναν, ένα γόνατο, τα σπία, τα πάντα! Και δεν έλειψαν, γιατί, όπως έλεγαν οι μεγάλοι, περίμεναν κι άλλα! Οι άνθρωποι έβγαίναν με τα φτυάρια κι αλάφρωναν τις σκεπές - που ήταν φτιαγμένες με ξύλινα δοκάρια και χρώμα, λεπίδα- για να μην πέσουν. Από τις κουτσουνέρες, και τα κεραμίδια που υπήρχαν σε λιγοστά σπίτια, κρέμονταν σόβγαλτες κρυστάλλινες λαμπάδες, πάνω από μέτρο, και στραφτάλιζαν εντυπωσιακά, κάθε φορά που ο ήλιος έβρισκε κάποια χαραμάδα από τα σύννεφα κι έπεφτε πάνω τους. Τα παιδιά μάζευαν καθαρό χιόνι στο πιάτο, έβαζαν πάνω αθόγαλο και χαρουμπία κι έφτιαχναν παγωτό!!

Η χαρουμπία για όσους δεν την ξέρουν φτιαχνόταν από τα χαρούπια. Τα κοπάνιζαν οι νοικοκυρές και τα 'βραζαν σε μεγάλο σιδεροτσάκαλο δυο κι ένα, πέντε οκάδες χαρούπι και δέκα οκάδες νερό. Μετά από δυο τρεις βράσεις τα σουρώναν και συνέχιζαν το βράσιμο του χαρουπούζουμου. Το 'βραζαν ώρες κι ώρες, όλο και λιγότευε και στο τέλος έμμενε στον πάτο μια απογοητευτικά μικρή ποσότητα μαυροκίτρινου σιροπιού, πανάγλυκου, η χαρουμπία!

Ήταν ένα είδος μελιού που το 'τρωγαν τα παιδιά πάνω στο ψωμί, αν υπήρχε, ή του 'βραζαν για γλυκασιά στα βραστάρια από φασκομηλιά, έρωντα, χαμομήλι, αμπερότζα, ματζουράνα, αντωναΐδα, τσάι του βουδιού κι άλλα αρωματικά φυτά του τόπου. Ήταν, με δυο λόγια, η ζάχαρη της Κατοχής! Δέκα οκάδες χαρούπι έδινε, ανάλογα με την ποιότητα και την περιεκτικότητά του σε ζαχαρώδη, περίπου μια οκά χαρουμπία!

Χιονιά μεγάλη λοιπόν αποκριάτικα και τα παιδιά είχαν μαζευτεί στην πλατεία, τα περι-

σότερα ξυπόλυτα, πεινασμένα κι έπαιζαν χιονοπόλεμο. Από την άλλη μεριά μια ομάδα Ιταλοί έκαναν το ίδιο. Και σε μια στιγμή τα Βιαννιτάκια, έτσι αυθόρμητα, κινήθηκαν εναντίον τους, με πολύ εύστοχες βολίδες που έφτιαχναν οι μεγαλύτεροι συμπιέζοντας το χιόνι στις χούφτες τους, κάνοντάς τους σκληρό σαν πέτρινες μπαλίτσες. Έτσι έβρισκαν τον στόχο τους, όταν τις εκσφενδόνιζαν με πείσμα και πάθος, στις κεφαλές των αντιπάλων. Οι Ιταλοί ανταποκρίθηκαν με τον ίδιο τρόπο, αλλά όταν κατάλαβαν πως τα παιδιά δεν έκαναν αστεία, άρχισαν να υποχωρούν τρεχάτο! Τα παιδιά τους κυνήγησαν με χιονοβολές και ιαχές, «αέρα- αέρα», ώσπου κλειστήκαν μέσα στο διοικητήριο, στο γνωστό οίκημα του Παπαμαστορογιάννη, στην είσοδο του χωριού. Το περιστατικό από στόμα σε στόμα μαθεύτηκε γρήγορα και καθένας έδινε την εξήγησή του. Άλλοι έλεγαν πως οι Ιταλοί ήταν κατά τον πολέμου κι άλλοι πως μπορεί να χάνε κι αυτοί παιδιά και τα 'βλεπαν, ποιος ξέρει ύστερα από πόσον καιρό, στα προσωπάκια των δικών μας!... Πάντως ένα είναι γεγονός: Τα Βιαννιτάκια της Κατοχής έπαιρναν μπό... πολλές νωρίς κι ακλουθούσαν τους μεγάλους στον αγώνα της ζωής και της λευτεριάς!...

Θα συνεχίσουμε όμως στο επόμενο

Μάρτης 1997
Μανόλης Παπαγιάννης
Πρόεδρος της Εταιρείας
Κρητικών
Ιστορικών Μελετών
(Ε.Κ.Ι.Μ.)

ΤΑ ΒΕΡΒΕΛΑΚΙΑ ΤΡΕΙΣ ΜΙΚΡΟΙ ΑΓΙΟΙ

(Ο φίλος της Βιάννου και τακτικός αναγνώστης των Β.Ν. καθηγητής κ. Μενέλαος Παρλαμάς, μας έστειλε το κείμενο που ακολουθεί.

Γραμμένο από την Μεραμπελλιώτισσα Μαρία Αμαριώτου, γνωστή σε παλαιούς και νεότερους από τη συμμετοχή της στην πνευματική ζωή του τόπου. Δημοσιεύτηκε στο περιοδικό «Νέα Εστία» το 1948 σελ. 1199-1201 και είναι αφιερωμένο στα τρία παιδιά του Γιώργη Βερβελάκη από το Κεφαλοβρούσι, που βασανίστηκαν και θανατώθηκαν από τους Γερμανούς στη θέση Λυγιά στις 14 Σεπτεμβρίου 1943.

Τον ευχαριστούμε πολύ.)

Τι όμορφος που είναι ο κόσμος! Μέσα στην άχνη της καλοκαιρινής μέρας κάθονται σαν άρχοντες περήφανα τα βουνά. Πόσα είδαν οι κορφές τους και πόσα νταγιάντισαν οι ράχες τους. Στις κουφάλες τους έκλαψεν ο Δίας. Τα διασκέλισε ο δαχτυλιδόμεσος Κρητικός του Μίνωα και τα νυχτοπάτησε ο δωρικός κατακτητής. Τους ήρθε κι ο αλαζονικός Ρωμαίος. Τον πεισματάρη Αράπη και τον πολύβουο το Βενετσιάνο τον εφορτώθηκαν μαζί με τα χιόνια και τα ξεροβόρια και τα λιοπύρια που σκίζουν την πέτρα. Κι όταν ήρθε κι η Τουρκία, ξαναποτίστηκαν αίματα τα ριζά τους και οι κάμποι κι ανθίσανε, που δεν εκάτεχες να πεις αν ήταν φέσια ή τ' απριλομάη παπαρούνες. Δικά μας είναι και δικοί τους είμαστε σήμερα. Ό,τι μας μέλλονταν, πού να το βάλε ο νους μας;

Θέ μου και δώσ' μου κι άλλα

μάτια, γιατί τα δυο είναι λίγα, κι ας μη βραδιάσει, όσο να δω τη Βιάννο. Πριν γεννηθώ στο μικρό χωριό μου, εκεί δουλεύαν την ψυχή μου οι προπατόροι της καλής μου Μάνας. Να δω πώς είναι κι αν τους μοιάζω. Να δω τον τόπο που αγαπώ και τον γνωρίζω απ' άλλων μάτια πλεούμενα στη νοσταλγία. Χαρώ τους τους σπάρτους που 'γιναν δέντρα, το πεύκο το θεόρατο που μσκομμυρίζει και μουρμουρίζει γητειές στο βοριάδακι. Καλό στον ασφέβητο, που το βοσκοπούλο θα σκαλίσει το σκύφο του απ' το κλαδί του να πίνει το γάλα του, και την κούπα για το κρασί τ' αφεντάχου. Νερό θα πει από τη φλέγα με τις δυο του χούφτες.

Πάνω στις Δίχτης τις στράτες τις τραχιές ηγαίνουμε αγάλια αγάλια. Κι έτσι τη χαίρομαι τη Μεσαρά κάτω κι αλάργο, σα μίαν απέραντη θάλασσα, που σμίγει με τα λιβυκά- πες τα νερά, πες τα λιβάδια. Μυριάδες - μυριάδες βόσκουνε πάνω τους τ' αρνάκια τ' άσπρα των συννέφων με τους γαλαζιούς ήσκιους στα πλευρά τους. Το θαύμα τούτο σου φωτογραφίζει ο άνθρωπος για να σου γράψει κι από κάτω «θάλασσα νεφρών»; Όχι, αυτά δε λέγονται, δε ζωγραφίζονται. Μια φορά θα τα δεις και δε μπορείς πια να τα ξεχάσεις. Τόσο απαλά, τόσο πολλά, τόσο αχνά, τόσο σαν όνειρο και σαν αφρός ονείρου. Τόσο γεμάτα φως, μυστήριο και δροσιά, την ώρα τούτη θα ξαναπλάσει ο Θεός τον κόσμο.

Πώς να 'να ο κόσμος που βλέπει αυτό το μέγα κάλλος κάθε μέρα, αυτός που δροσιάζεται σ' αυτό το κουτσουναρί κάτω απ' τον πλατόν, κι αυτός που περπατεί και χώνεται ανάμεσα στις μυρτιές τις ανθισμένες;

Δροσάτα, χορτασμένα δέντρα, με χιλίων λογιών πράσινο, μεταξωτό, δαντελωτό, βελουδωτό και πλουμισμένο. Κι έχει καθένας του τον ήσκιο του και τη θωριά του, και χύνουν όλα τη μοσκοβολιά τους, γεμάτη πρωινό δρόσο. Φορτωμένα τον καρπό μοιάζουν τις νιες Βιαννιτίσσης με τα μωρά στην αγκαλιά. Οι καρές κι οι απιδιές, κι οι ελιές, κι οι πρίνοι. Οι πλατάνοι κι οι μουργιές, και κερασιές θεόρατες, και συκιές, ρογδιές- κόκκινοι γλόμποι λες τα ρόγδια τα γλυκά και τα ξινά- οι μηλιές, οι κυδωνιές, οι δάφνες και τ' αμπέλια. Παιχνιδίζουνε τα φύλλα του πελώριου λεύκου, κι ο κισσός εσκέπασε το μύλο, που αφροκοπά στη φερτηρή του το νερό κι μέσθε τον πασπαλίζει το σταρένιο αλεύρι.

Όπου πας κι όπου σταθείς χάνεσαι στην πρασινάδα και μεθείς απ' το νερό που μουρμουρίζει. Κι' όπου πας κι όπου βρεθείς λιγώνεσαι απ' το μέλι που έχουν όλοι τους στο στόμα. Σαν τις κυψέλες τους γλυκιές είν' οι καρδιές τους και βουίζουν όλα μαζί τα ωραία αισθήματα. Είσαι ξένος; είσαι φίλος; είσαι συγγενής, δικός; τ' εξαδέφρου μου κουμπάρος; του παλιού μου φίλου χωριανός; Να το σπίτι μου, να κι η καρδιά μου. Θα στρώσω το τραπέζι μου κι είσαι δικός μου σήμερα. Κι αύριο, δε μπορείς, θα πας και στο συμπεθέρο μου, που σε κάλεσε.

Μια αλυσιδωτή φιλοξενία σε σκαλαβώνει, και μια διάκριση και μια λεπτότητα, σαν το παλιό κρασί μεθυστική. Θα σου φέρουνε το μέλι του Μαρτιού, που 'να άσπρο και μσκοκόλα όλα τα λούλουδα, θα σου κόψουν τον αθότυρο θα σ' ανοίξουν το πιθάρι την ξινή μυζήθρα. Και το πρωί που θα πλυθείς, αν είναι χειμώνας, θα τρέχει απ' τη βρυσούλα σου το χλιό νερό που βάλανε για σένα.

Πώς σε πλάθουν και σε ζιμώνουν σαν το κερί οι καλοσύνες τους, και πώς ντρέπεσαι που πρέπει να σταθούν να ξεκλειδώσεις την καρδιά σου πρώτα. Μα ύστερα θα μείνει ανοιχτή, για να τους

μοιάσεις λίγο, για να μοιάσεις το ακούραστο χόμα ετούτο που γεμίζει αγριόκρινα το Σεπτέμβρη και δροσερά κουκιά. Που σου φέρνει τα σύκα του με όλα τους τα ονόματα, τα χρώματα, τις γεύσεις. Τ' άσπρα, τα μαύρα, τα φαζά, τα κόκκινα, τα μελωμένα, τα ξινά. Πλούσιο χόμα, πλούσια στήθη, γλυκιά γλώσσα, που μαλάκωσε το σίγμα, που είναι τόσο σφιγμένο και τόσο θεριεμένο στη λαλιά μας.

Βιάννος, Πεύκος, Αμιρά, Συκολόγος, Σύμη, Γδόχια, Κρεββατάς, Κεφαλοβρούσι, πόσα ονόματα, πόσες ομορφιές. Βιάννο μου, λες να σ' αγαπώ, γιατί ν' οι ριζές μου στο χόμα σου βαθιές, λέτε και να σας αγαπώ, Βιαννιτικά, για την πολλή ομορφιά σας και για την αρχοντιά, την ανθρωπιά, την πολλή αρετή του κόσμου; Για τη σεμνή κοπέλα σου τη νιόπαντρη, για τον ευγενικό ασπρόμαλλη σου, γεμάτο ανοχή, χαρά και σέβας; Όμορφα που 'στε μέσα κι έξω...

Ήσουν ωραία! Ωραία! Ήσουν, και πια δεν είσαι. Γιατί είχες ψηλά βουνά και παχιά δάσα, γιατί είχαν πέσει Γερμανοί στον τόπο μας ωστόσο, και στα βουνά σου ανέβηκαν αντάρτες.

Ήσουν και πια δεν είσαι. Χαλάσματα σ' αφήκανε, όπως το Χαλασά σου, Πεύκο, που η φύση το έσπασε γκρίζο στολίδι, ανάμεσα στους σκούρους πράσινους πρίνους.

Νεκροταφείο κάμαν τα γελούμενα χωριά και τ' ανθισμένα μονοπάτια και τα κρυσταλλένια ρυακία. Μόλεψαν με τα αίματα τις βρύσες και φυτέψανε κουφάρια στα φαράγγια, όπου ανεμίζεταν σαν ασήμι και σαν αμέθυστος ο δίχταμος σου.

Βιάννο κυρά μου, πώς σε ρήμαξαν, που έτσι να πάνε! Βιάννο κυρά μου, ως τον ουρανό βγήκε ο καπνός σου, κι ως τα κύματα κατρακύλησε η βοή σου.

Απ' όλους σου τους μάρτυρες, Βιάννο καμηνή, τους δικούς σου, νιους και νιες που τους θέρισαν οι σφαίρες, που τους έσφαξε το κρύο, που τους ρήμαξε η αρρώστια κι η οδύνη, ξεχωρίζω τρεις ψυχές μικρών αγίων, για να πω τη μεγάλη τους, αφάνταστη ιστορία. Θα την πω στην κυρία, που ανίδεη δεν ξέρει τίνος χέρι αιμάτωσε στ' αγκάθια για να της κόψει της λευτεριάς το ρόδο, στην κοπέλα του χωριού, που τώρα ξεκουράζεται σαν έφυγε ο βραχνάς, στο μαθητή, που πρέπει να βυζάξει της θυσίας το γάλα, στο στρατιώτη, να πιστέψει πως αξίζει να χεί πιστές και ιδέες, σ' όποιον έχει μαρτυρήσει με στον πόνο, για να νιώσει πως ασυντρόφιστος δεν είναι. Θα την πω σ' όλους τους σκλάβους, που έχουν χρέος να νικήσουν τη σκαλαβιά τους.

Πώς να το πω; Δεν το χωρεί καλά καλά ο νους τ' ανθρώπου. Μόλις κι αγγίζει το η καρδιά, Κι' όχι η καρδιά μας η μικρή, εμέ και σένα και τ' αλλού και του καθένα. Η καρδιά μας ολωνών, κι εμάς που ζούμε σήμερα, σαν πήγαμε ζωντανό στην κόλαση τούτα τα χρόνια, η καρδιά μας του 66 με τ' Αρκάδι, και του 21 με την Επανάσταση, του 70 με το Μόσκοβο και το Δασκαλογιάννη, του 1570 και του 1340 με τους Καντανολέους και τους Ψαρομήλιγγους, η καρδιά μας του 825 με τους Άραβες, που σπείρανε τις πολιτείες μας σασκιά τ' αλάτι. Μια καρδιά χωρίς αρχή κι ακατάλυτη. Κοραλλόδεντρο κόκκινο κόκκινο μέσα στις μοίρας μας τον ωκεανό. Η ρίζα του δεν φαίνεται και στους κλώνους του κοιμήθηκαν οι αιώνες. Μεγαλώνει και θεριεύει και με τα χιλιά μύρια τα κλαδάκια του και τα λουλουδάκια του η καρδιά μας είναι. Όλες μας οι καρδιές, κι εσέ κι εμένα και τ' αλλουνού και κα-

Συνέχεια στη σελ. 4

ΞΕΦΥΛΛΙΖΟΝΤΑΣ ΤΙΣ ΘΥΜΗΣΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΩΣΤΑ ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ, ΚΑΘΗΓΗΤΗ

Βραχνή, υπόκοψη, βγήκε η φωνή του τσιλιαδόρου έξω από τις τουαλέτες.

- Σύρμα, ρε, ο Στεφανάκης.

Ήτανε τα μέσα της δεκαετίας του '60. Εγώ, μαθητής καινούργιος κι άβγαλτος, απεργιάτος θα'λεγε σε άλλη περίπτωση ο τσιλιαδόρος, φορώντας τα πρώτα μακριά παντελόνια, με κοντά τα μαλλιά, λίγο μαζεμένος, περίμενα να δω το φόβητρο του Δευτέρου Γυμνασίου Αρρέων στο Καπετανάκειο, που άκουγε στο όνομα Στεφανάκης.

Αρχές ήταν ακόμα, δεν γνώριζα παρά μόνο τους καθηγητές που μου κάνανε μάθημα και τον Γυμνασιάρχη. Οι καθηγητές των μεγάλων τάξεων φάνταζαν απρόσιτοι στο παιδικό μου μυαλό.

Ήτανε ένα από τα διαλείμματα πριν το μεσημέρι. Ώρα του "Ελα, ρε, κάνε γρήγορα, τράβα δυο τζούρες να κάνω κι εγώ". Και το άφιλτρο περνούσε από στόμα σε στόμα σαν Θεία Κοινωνία.

Κι έλεγα μέσα μου, μια κοιτάζοντας τις τουαλέτες, που από τα παραθυράκια τους έβγαίνε καπνός σαν να καίγανε κυπαρισσόφροντες, μια κοιτάζοντας κατά το λιμάνι, που, όσο περνούσαν οι μέρες, τα κύματα παίρνανε κι αγριεύανε. " Αυτοί οι άτιμοι πρέπει να 'χουνε πολύ κουράγιο μέσα τους για να παίρνονε τέτοια φοβερή απόφαση, να καπνίζουνε κάτω από τη μύτη των καθηγητών". Και μου φαίνονταν τόσο σπουδαίοι.

Δρόμος άνοιξε ξαφνικά ανάμεσα στους μαθητές κι εγώ προχώρησα να δω τι γίνεται. Ο... φόβος... περνούσε. Ο καθηγητής Στεφανάκης. Αυτός ήταν λοιπόν ο φόβος; Χωρίς μακριά χέρια, χωρίς γαμψή μύτη; Ένα ήρεμο πρόσωπο, που έκρυβε τόση συμπαθεία, είδα, με λίγο γκριζα μαλλιά, γύρω στα σαράντα. Βαδίζε αργά, χτυπώντας μια μακριά ρίγα στο δεξί του πόδι. Πήγαινε κατευθείαν στον προορισμό του' ήξερε καλά το δρόμο.

Πόρτες ανοίξαν και βροντήξαν στο κλειστό και κι γνωστές φάτσες των καπνιουτζήδων, όπως έλεγε η μάνα μου, φάνηκαν να βγαίνουν στριμωχτά από τις τουαλέτες και να χάνονται ανάμεσα στο τσούρμιο που είχε μαζευτεί.

Χαμόγελο αδιόρατο φάνηκε σ' όλο το πρόσωπο του καθηγητή. Κανείς πια δεν υπήρχε μέσα στις τουαλέτες. Είχανε φύγει, ακόμα και αυτοί που είχαν ανάγκη να μείνουν, από φόβο μην κατηγορηθούν ότι καπνίζουνε.

Το ίδιο ήρεμα όπως είχε έρθει, γύρισε κι έφυγε, το... φόβητρο... ο αγαπημένος σε όλους καθηγητής, ο Κώστας ο Στεφανάκης, χτυπώντας πάντα τη ρίγα στο δεξί του πόδι.

Δεν ξέρω γιατί, και τώρα ακόμα, στο άκουσμα των λέξεων "Πλάτωνος Κρίτων" το μυαλό μου τρέχει στην εικόνα του.

Μα πέρασαν οι καιροί, τ' όφειρε έτσι η μοίρα, κι εγώ γνώρισα από πιο κοντά το αδιόρατο χαμόγελο και την καλοσύνη του, ως συγγενής πια. Μαζί μ' αυτά γνώρισα και την απύθμενη μόρφωσή του και την αέναη προσπάθειά του να βρισκεται κοντά στα πολλά προβλήματα της επαρχίας του, της επαρχίας μου.

Ήρθε στα χέρια μου το φύλλο από τα ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ κι έμαθα για την εκδήλωση αναγνώρισης που έγινε για το πρόσωπό του από τον φιλολογικό κόσμο της ιδιαίτερης πατρίδας μου.

Δε θα το κρύψω ούτε από τούτες τις γραμμές, πόσο βαρύ νιώθω τον αέρα της πρωτεύουσας και πώς πικραίνομαι να βρίσκομαι μακριά από τη χαρά αγαπημένων μου προσώπων.

Σ' όλη την καλή σου οικογένεια, και σε σένα ιδιαίτερα, καλέ δασκαλε και θείε, στέλνω την αγάπη μου και πολλές ευχές.

Γιώργος Σπανάκης
Χειρουργός- Ουρολόγος
Αθήνα 10-3-97

“ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ”

Μηνιαία έκδοση στην υπηρεσία όλων των Βιαννιτών

Εκδότης - Διευθυντής
Γ.Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Οδός Γκερόλα 1 Τηλ. 281.654

Φιλολογική επιμέλεια κειμένων
Κ.Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΓΙΩΡΓΟΣ ΚΑΒΒΑΛΙΑΣ
Ανωγείων 35 Τηλ. 256.435

Ετήσιες συνδρομές

Ιδιωτών δρχ. 1.000
Κοινοτήτων - Σχολείων - Ενοριών » 1.500

Εμβάσματα: Γ.Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ

Επιστολές για την ύλη:

Γ.Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: Γκερόλα 1 71201 Ηράκλειο

Κ.Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστριαύ 39 71306 Ηράκλειο

Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μη δεν επιστρέφονται. Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους

ΤΑ ΒΕΡΒΕΛΑΚΙΑ

Συνέχεια από τη σελ. 3

θενούς, βλαστοί κι ανθοί της ίδιας ρίζας. Και του γέρου, και της γυναίκας, και του μωρού, και του αγωνιστή, και του καπετάνιου.

Όταν θα'ρθε η στιγμή ν' αποκριθεί στη μοίρα την κακή και στην ώρα τη μεγάλη, με το στόμα το φτωχό, τ' αδύναμο, το ένα, οι αιώνες της φυλής μας θα απηλογοηθούνε.

Πώς αλλιώς να το χωρέσει ο νους τ' ανθρώπου; Η καρδιά μας θα το πει κι η καρδιά μας θα το νιώσει.

Η καρδιά τριών μικρών, η καρδιά της φυλής όλης, βάσταξε μέσα στα κορμάκια τους τους πόνο της θυσίας ετούτης.

Εκεί, στη Βιάννο. Σ' ένα μικρό χωριό, όμορφο σαν όλα τ' άλλα, ευγενικό, πασίχαρο και στολισμένο. Μέσα στους βασιλικούς, τους σγουρούς, τους πλατύφυλλους, τους βρασαμάτους, τους κασοπρινόφυλλους, τους άσπρα, τους κόκκινους που σε μεθεί η γλυκάδα της αναπνοής τους, απλωμένους σαν αχτινωτό στεφάνι μέσα στο μεγάλο πιάτο, θ' αποθέσει ο παπάς τον Τίμιο Σταυρό, σαν θα τον εύρει. Θα ψάχνει στη μέση της εκκλησίας, σκύβοντας σιγά σιγά με τους βασιλικούς ακουμπισμένους στο μέτωπο. Οι ψαλτάδες θ' ανεβοκατεβούνε τις γλυκίες σκάλες των σαράντα «Κύρι' ελέησον» και κείνος σε καθένα τους θα σκύβει, θα σκύβει, θα σκύβει, θα ψάχνει, ώπου να τ' αξιωθεί «να βρει τον Τίμιο Σταυρό», σαν την Αγία Ελένη, και να τον υψώσει, φυτεμένο μέσα στους βασιλικούς τους αγιασμένους.

Πρόφτασαν άραγε να τον βρουν εκείνη την ημέρα; Τονε βρήκαν το σταυρό, κι ο παπάς, κι οι λαϊκοί, κι οι άντρες, κι οι γυναίκες, και οι πανηγυριώτες, και τα μωρά, τονε βρήκε όλη η Βιάννο, και την κάρφωσαν απάνω...

Να φορούσαν τα καλά τους και τα τρία μικρά αδερφάκια, σταυρώσιμη μέρα ως ήταν; Ν' ανεβήκανε μ' αυτά στο Γολγοθά τους; Και, λες να είχαν και σκολιάτικα ναβάλου; Και ποιος είχε και χαρά να στολιστεί και ν' αλλάξει; Μα το καλεί τόσες φορές η ώρα, και τα παιδιά γι' αυτό τις περιμένουνε τις σκόλες και τις εορτές-μέρες.

Άξαφνα όμως ήρθε το κακό, κι οι άντρες πιάσανε τα διάπαντα. Ως ζητά ο καλός λαγωνάρης σκύλος το κυνήγι, έτσι ζητούσανε κι οι Γερμανοί, οι Γερμανοί του '43 τους άντρες, τις γυναίκες, τους ανθρώπους. Και τους βάζαν στη σειρά και τους εγάζωναν με το πολυβόλο. Απομεθούσανε με το κακίρισμα του και με το αίμα.

Μα πού είν' ο Βερβελάκης; Όταν σε τρελάνει η φρίκη κι όταν ο θάνατος απλώνει σαν χταπόδι τους αποκλαμούς του και σε φουρκίζει, αν έμεινε λίγο αίμα μέσα στο σου, που δεν έπηξε, θα φύγεις, να κρυφτείς! Στη συκιά! Στη συκιά που 'ναι κοντά, που 'ναι δασά. Στα παχιά της φύλλα τα πυκνά, που κάνουνε σκοταδερό ήσκιο μέσασθε τους, κρύβεται ο δύστηνος. Έξι παιδιά και μια γυναίκα περιμένουν απ' αυτόν. Στ' όνομά σου, Θε μου!

Κι έτσι ο πατέρας δεν είναι στο σπίτι. Κρυμμένος στη συκιά τους βλέπει να ψάχνουν κι άμποτε να μην τον δούνε. Ας φυσούσε λίγους άνεμος να χτυπούν τα φύλλα, μην ακούσουν την καρδιά

του. Όχι, ας μη φυσήσει, μην τον δούνε καμιά ώρα.

Τα πιο μικρά παιδιά του δεν επρόφτασαν. Ξέρουν από δώδεκα χρονών ως πέντε τι αξίζει η ζωή; Κι οι Γερμανοί, τα πιάσανε.

- Πού πατέρας;
Όσες φορές κι αν τα ρωτήσουν, κανένα στοματάκι δε θ' ανοίξει. Ούτε τη συκιά κοιτάζουν. Πεισματάρικα σωπαίνουν. Ούτε το Βαγγελιό, ούτε τ' Αννάκι, ούτε ο αδερφούλης τους, δεν θα το πούνε.

Το νιώθουν τώρα το φοβερό που τους περιμένει όλους. Η λαχτάρα τους, το χτυποκάρδι τους, μην κατεβεί ο πατέρας.

Αυτόν τον επέτρωσε η Μέδουσα του τρόμου. Να πέτρωνε και την καρδιά του, να του κούφαινε τ' αυτιά. Καταπιόθηκε και κείνη η γλώσσα, δεν μπορεί να φωνάξει, δεν μπορεί να μιλήσει. Τρία παιδιά έχει ακόμα και τη γυναίκα του κι αυτά δεν τα 'πιάσαν...

Κι άλλοι καμιά τριανταριά έχουν κρυφτεί γύρω τριγύρω...

- Πού πατέρας;
Η ψυχή της φυλής αγωνίζεται ολοκλήρη μέσα σε κείνα τα παιδιάτικα κορμάκια. Όλης της Βιάννος η αγάπη η συγγενική, όλη της η οικογενειακή στοργή μαζεύτηκε σε κείνα τα στήθη κι έκανε φωτιά το αίμα τους και τη θέλησή τους ατσάλι.

Η αντίσταση κι ο αγώνας χιλιάδων χρόνων, καμωμένων από αμέτρητα μερονύχτια κι εκατομμύρια πικρές ώρες σκλαβιάς, κείνη σίδερο την καρδούλα τους, που ιστορία δεν ξέρει, γιατί ιστορία είν' αυτή, γιατί η ιστορία η ζωντανή της δράσης είναι μέσα μας έντοχτο πια, δεν είναι γνώση.

Τα κορμάκια τους λες και μετουσιώνονται σε κύτταρα ηθικά για να αισθάνονται το χρέος της άρνησης και της αντίστασης σ' αυτά τα τέκνα της κόλασης. Τεντωμένα, πεισιμωμένα, χωρίς φόβο.

Δεν είναι τίποτα να σε ρωτούν οι λυσσασμένοι αυτοί αστακοί, να σε κρατούν να μη φύγεις. Δεν είναι τίποτα. Μόνο που φρένιασαν με την «ανηξερία» και με τη σιωπή. Μόνο που βάλθηκαν να τους περάσει αυτώνων. Όχι θα τους κάμουν μπαίγνιο τους τα νιάνιαρα τούτα των παλιοκρητικών!

Πού είσαι, ιερή εξέταση, να σε ντροπιάσουν; Τα νύχια πρώτα. Αν ο πόνος φέρνει τις φωνές και τα κλάματα, τι καλά, δε θα μπορούν να μιλούν από την οδύνη, θα κλαίει και δε θα πούνε τίποτα, δε θα μπορούν να πούνε τίποτα. Το είπανε τ' όχι τους, άλλο δεν έχει!

Πήγαν τα νυχάκια, πήγαν τα δαχτυλάκια λίγο και λίγο, τα χεράκια, τα μπρατσάκια.

- Συμπαθήστε με, δε θα τα μαρτυρήσω άλλη μια φορά τα τρία Βερβελάκια, δε βαστάμε πια ως το τέλος. Καταλάβατε και φτάνει.

Κι ύστερα... αχ, δεν μπορώ, καλό μου, άλλο.

.....
.....
Αυτά όμως μπόρεσαν να σιωπήσουν και να πεθάνουν.
ΜΑΡΙΑ ΑΜΑΡΙΩΤΟΥ

Σημ. Β.Ν.: Διορθώσαμε τη λ. "Βερβεράκια" της Ν.Ε. στο σωστό "Βερβελάκια"

ΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΑΓΡΟΤΩΝ

Συνέχεια από τη σελ. 1

έχουν δημιουργήσει σοβαρά προβλήματα στη διαμόρφωση του κόστους παραγωγής και της ποιότητας των προϊόντων.

Η συνεχής εξαγγελία και όχι υλοποίηση φραγμάτων (Φανερωμένης - Ινιού-Πλακιάτισσας- Επαρχίας Βιάννου- Γέργερης και Ασιτών) είναι ασκήσεις επί χάρτου χωρίς κανένα πραγματικό αντίκρυσμα.

Αναφερόμενος στην τελευταία επίσκεψη του κ. Σημίτη στο Ηράκλειο, ο κ. Γιανναδάκης είπε: "Το πρόσφατο ταξίδι-οδοιπορικό του συντρόφου προέδρου και πρωθυπουργού, καθώς και των συντρόφων υπουργών στο Ηράκλειο και στην Κρήτη πιστεύω πως ήταν η καλύτερη εμπειρία για να δουν από κοντά την ανύπαρκτη υποδομή και την άμεση ανάγκη στήριξης αυτής της περιοχής, με τα τόσο πολλά συγκριτικά μειονεκτήματα.

Θέλουμε να πιστεύουμε ότι θα αρχίσει η υλοποίηση των στόχων των υποδομών για μια ανταγωνιστική κι αναβαθμισμένη ποιοτικά αγροτική οικονομία.

Ο μικρός βίσιμος κλήρος και ο αναδοσμός, που δειλά ξεκίνησε, αλλά σύντομα σταμάτησε, δημιουργούν προβλήματα στην αναδιάρθρωση και τον εκσυγχρονισμό των καλλιιεργειών.

Όμως σήμερα, που καλείται το συνεταιριστικό κίνημα να παίξει ένα άλλο ρόλο σύγχρονο στην αγροτική ανάπτυξη, παραμένει ακόμη στο στάδιο των εξαγγελιών η ρύθμιση των αγροτικών χρεών των ΑΣΟ που ο ίδιος ο πρόεδρος εξήγγειλε στα Πεζά και στο Ηράκλειο. Έπρεπε να είχε κλείσει το θέμα. Τα οποιαδήποτε προβλήματα έπρεπε να είχαν ξεπεραστεί και το συν/κό κίνημα χωρίς τη βάρη του παρελθόντος που δημιουργήθηκαν βασικά από τις πολιτικές επιλογές της τότε κυβέρνησης (Ξένης προς τον αγρότη) βαδίζει στις αυριανές εκλογικές διαδικασίες με νικηφόρα αποτελέσματα.

Άλτα όμως παραμένουν και τα προβλήματα των αποζημιώσεων των αγροτών, που επλήγησαν από τις θεομηνίες από το 1994 και μετά, παρά τις εξαγγελίες τους.

Θετική θεωρούμε τη συγκρότηση του Συμβουλίου Αγροτικής Πολιτικής και τη χαιρετίζουμε. Όμως έντονος είναι ο προβληματισμός μας για τη μη συμμετοχή της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ηρακλείου, ίσως από τις μεγαλύτερες της χώρας μας και με έντονα αγροτικά προβλήματα.

Με έκπληξη, κ. υπουργέ Γεωργίας, είδαμε το φυλλάδιο που διανεμήθηκε στην τελευταία σύνοδο της Κ.Ε. στο οποίο για το νομό μας, παρά τις επανειλημμένες και συχνές αναφορές στα τόσο πολλά προβλήματα του αγροτικού χώρου τόσο από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση όσο κι από τους βουλευτές και τα κομματικά μας στελέχη, δεν αναφέρεται παρά μόνο η αλεια που θεωρείται ίσως το τελευταίο αυτού του χώρου. Εκτιμώ ότι προέρχεται από λάθος και όχι από σκοπιμότητα.

Ο κ. Γιανναδάκης κατέληξε: "Ο κόσμος αλλάζει ριζικά και οι καιροί δεν μπορούν να περιμένουν. Η ελληνική αγροτική οικονομία αντιμετωπίζει σήμερα προκλήσεις, που δεν έχουν μόνο οικονομική αλλά και έντονη κοινωνική

διάσταση και βαρύτητα, δεδομένου ότι αφορούν ένα μεγάλο μέρος του ελληνικού πληθυσμού.

Όλοι μαζί, πολιτεία και συνεταιριστικό κίνημα, θα πρέπει να οραματιστούμε και να προγραμματίσουμε μια νέα αγροτική πολιτική σύγχρονη που να απαντά στα προβλήματα των καιρών και να οδηγήσει σ' ένα καλύτερο αύριο".

Υστερ' από την κατάσταση που υπάρχει σήμερα στις αγροτικές περιοχές ποιες εγγυήσεις δίνονται για να υλοποιηθούν αυτά που ανέφερε ο πρωθυπουργός της χώρας, στο Συμβούλιο Αγροτικής πολιτικής; Πώς και πότε θα γίνουν όλα αυτά που έπρεπε να έχουν γίνει από χρόνια;

Σε ποιες εγγυήσεις θα στηριχθούν οι αγρότες της επαρχίας μας για να πιστέψουν ότι μπορούν να γίνουν οι αναδιαρθρώσεις που προτείνονται στην παραγωγή χωρίς συγκεκριμένους σχεδιασμούς και συγκεκριμένες τοπικές προτάσεις, προσαρμοσμένες στις τοπικές και μάλιστα ιδιόμορφες συνθήκες;

Οι σχεδιασμοί επί χάρτου, φράση πολύ συνηθισμένη στα τελευταία χρόνια, είναι εύκολο. Η εφαρμογή τους είναι δύσκολη, αν όχι αδύνατη τις περισσότερες φορές.

Σχεδιάστηκε, προγραμματίστηκε πριν από 37 χρόνια η κατασκευή φράγματος στην περιοχή του Χόνδρου. Αρχισαν να γίνονται έργα που η χρηματοδότησή τους γινόταν μέχρι και το 1985. Ξαφνικά τα πάντα σταμάτησαν. Οι κάτοικοι της επαρχίας διερωτώνται: Για το φράγμα των Αμιρών- Αγίου Βασιλείου και Καλαμίου πριν από τρία χρόνια άρχισε η μελέτη κατασκευής τους. Οι προβλεπόμενες μελέτες ολοκληρώθηκαν προ πολλού, αλλά η χρηματοδότηση για εργασίες δεν γίνεται. Γιατί; Μήπως θα 'χουν κι αυτά την ίδια τύχη με του Χόνδρου;

Πριν από δέκα χρόνια προγραμματίστηκε η κατασκευή των καταλύματων κάτω από το χώρο του Πανεπαρχιακού Ηρώου, με χρηματοδότηση των ΜΟΠ. Διατέθηκαν περισσότερα από 30 εκατ. δρχ. Το κτίριο τέλειωσε το 1994 με κακοτεχνίες. Έχουν περάσει τρία χρόνια και δεν υπάρχει στο Νομό Ηρακλείου μια υπηρεσία για να βρει τη φόρμουλα να ξεπεραστούν τα όποια προβλήματα υπάρχουν και ν' αξιοποιηθεί το κτίριο. Θα έχει και το έργο αυτό την τύχη του φράγματος Χόνδρου;

Είκοσι και πάνω χρόνια προγραμματίζεται, γίνονται μελέτες και κέντρα μελέτες για τη διάνοξη του δρόμου Τσοούτσουρος- Τέρτσα- Μύρτος και τίποτε δεν ολοκληρώνεται.

Να παραθέσουμε κι άλλα; Υπάρχουν πολλά. Σταματάμε σ' αυτά που συνδέονται άμεσα με την αναδιάρθρωση της αγροτικής παραγωγής στην επαρχία αλλά και την έλλειψη νοικοκυροσύνης και κρατικής υπευθυνότητας.

Πού θα στηριχτούν λοιπόν οι κάτοικοι της επαρχίας, για να πιστέψουν ότι θα γίνουν όσα ο πρωθυπουργός της χώρας προτείνει και μάλιστα με τους ρυθμούς που οι καιροί απαιτούν κι εμείς διατηρούμε συνθήκες που δεν μας επιτρέπουν να βαδίσουμε ούτε καν με το ρυθμό που βαδίζει η χελώνα;

Ας δημιουργήσουμε λοιπόν την υποδομή που χρειάζεται, για να δεχτεί όσα προτείνονται, γιατί στην άμμο οικοδομές δεν γίνονται, κι αν γίνουν, γρήγορα πέφτουν.

ΥΠΟΣΧΕΣΕΙΣ

Για μια ακόμη φορά δόθηκε υπόσχεση για την καταβολή 100 εκ. δρχ. στους πληγέντες τοματοπαραγωγούς της Βιάννου. Η υπόσχεση, τούτη τη φορά, δόθηκε από το Γραμματέα του ΠΑΣΟΚ κ. Κώστα Σκανδαλίδη στη συνάντησή του με εκπροσώπους των αγροτικών οργανώσεων του Νομού Ηρακλείου για τα πολλά και πολύμορφα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι αγρότες.

Για το ίδιο πρόβλημα, ο βουλευτής Ηρακλείου κ. Μανώλης Στρατάκης μεταξύ άλλων αναφορών του στη Βουλή, αναφέρεται στο αίτημα του Αγροτικού Συλλόγου Ψαρής Φοράδας-Καλαμίου για την απεμπλοκή της καταβολής αποζημίωσης στους τοματοπαραγωγούς.

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ

Ο Σεβ. Μητροπολίτης Πέτρας κ. Νεκτάριος χοροστάτησε κατά την ακολουθία των χαιρετισμών, στις 21 Μαρτίου, στον Ιερό Ναό του Μιχ. Αρχαγγέλου Άνω Βιάννου.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ ΚΑΠΗ ΒΙΑΝΝΟΥ

Με πολύ κόσμο και μέσα σε ευχάριστη ατμόσφαιρα έγινε στις 2 του μήνα Φεβρουαρίου η κοπή της βασιλόπιτας στο ΚΑΠΗ Βιάννου. Στην εορτή διαβάστηκε η καθιερωμένη ευχή από τον αιδοσιμότατο παπα- Αλέξανδρο Γρυλιωνάκη. Στη συνέχεια μίλησε η υπάλληλος της Κοινότητας Άνω Βιάννου Αγαπάκη Ξανθίπη με άριστο και πλούσιο περιεχόμενο γύρω από τη σημασία του ερχομού του καινούργιου χρόνου. Της αξίζουν πολλοί έπαυσι. Τη γιορτή τίμησαν με την παρουσία τους ο πρόεδρος της κοινότητας και πρόεδρος του ΚΑΠΗ κος Δημήτριος Πλαντζουνάκης, ο πρόεδρος του Συμβουλίου Περιφέρειας Επαρχίας Βιάννου κ. Μανώλης Γελασάκης, ο αντιπρόεδρος της κοινότητας κ. Γεώργιος Τρουλάκης, ο αντιπρόεδρος του ΚΑΠΗ κ. Γιάννης Αγαπάκης, ο διευθυντής του Δημοτικού Σχολείου κ. Δημήτριος Ζαμπουλάνης, η Διευθύντρια του Κτηνιατρείου Βιάννου κα Χρύσα Λεντιδάκη και εκλεκτοί προσκεκλημένοι μας και μέλη του ΚΑΠΗ.

Προσεφέρθησαν παραδοσιακά γλυκά, διάφορα ποτά και αναψυκτικά που είχαν ετοιμάσει οι κοπέλες του ΚΑΠΗ.

Το ΚΑΠΗ Βιάννου τους ευχαριστεί και τους εύχεται υγεία και καλή χρονιά.

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Πεντάγωνο, κλαψομάρτη, γδάρτη και κακό παλουκοκάτη, είναι μερικά από τα ονόματα που έχει δώσει ο λαός μας στο μήνα που πέρασε. Σημειώνει ακόμη πως από Μάρτη Καλοκαίρι και τον λέει "Ανοιξιάτη" αλλά και τη θέση του πάντα μέσα στη Σαρακοστή. Με όλες αυτές τις ιδιότητές του πέρασε ο φετινός Μάρτης. Τη σιγανή βροχόπτωση στις πρώτες ημέρες του ακολουθήσε η δυνατή που έριξε ο ανατολικός. Οι χείμαρροι έτρεξαν, για πρώτη φορά φέτος και σε πολλά σημεία ξεχειλίσαν και προκάλεσαν μικροζημιές αλλά και σε πολλά σημεία σημαντικές. Η θερμοκρασία διατηρήθηκε όλες σχεδόν τις ημέρες σε χαμηλά επίπεδα που συνοδεύτηκαν και με χιονόπτωση.

Η βροχή το Μάρτη βοήθησε στο να συνεχιστούν οι καλλιέργειες και ιδιαίτερα το όργωμα των ελαιοδένδρων που η ξηρασία του Φλεβάρη την είχε δυσκολέψει σε πολλές περιοχές.

Για τη φετινή περίοδο τα βροχόμετρα της Επαρχίας, μέχρι και τις 30 Μαρτίου σημειώσαν:

Στο Γυμνάσιο	540	χιλ.
Στην Άρβη	417	»
Στον Κερατόκαμπο Α	416,5	»
Στον Κερατόκαμπο Β	392	»

ΟΙ ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

Δεν είχαν ολοκληρωθεί οι αρχαιρεσίες, που γίνονται αυτό το μήνα, στους συνεταιρισμούς της επαρχίας μας, την ημέρα που έκλεισε η ύλη του φύλλου αυτού. Θ' αναφερθούμε σ' αυτές στο επόμενη φύλλο των Β.Ν.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ 25η ΜΑΡΤΙΟΥ

Με ομιλίες και άλλες εκδηλώσεις γιορτάστηκε και φέτος η 25η Μαρτίου σε όλα τα Σχολεία της Επαρχίας. Στην Άνω Βιάννο οι εκδηλώσεις κορυφώθηκαν με τη δοξολογία που έγινε στον Ι.Ν. Μιχ. Αρχαγγέλου, παρουσία όλων των Αρχών και των κατοίκων. Μίλησε η καθηγήτρια του Γυμνασίου Οικονομίου Αγορίτσα και ακολουθήσε παρέλαση των μαθητών Δημοτικού- Γυμνασίου - Λυκείου.

ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

Την ανησυχία των κατοίκων της Βιάννου, για την πορεία των εργασιών που γίνονται στο δρόμο Μάρθα- Βιάννος, εκφράζει ο πρόεδρος της Κοινότητας Άνω Βιάννου. Ο ρυθμός με τον οποίο προχωρούν, αλλά και η επιλογή των εργασιών που έχουν γίνει, από τον περασμένο Ιούλιο μέχρι σήμερα, με τις πολλές χωματοποικτικές εργασίες, έχουν απορροφήσει μεγάλο μέρος από το ποσό των 400 εκατ. δρχ. με το οποίο έχει χρηματοδοτηθεί το έργο αυτό των 12 χιλιομέτρων. Το ποσό αυτό σύμφωνα με την εκτίμηση της αρμόδιας Διεύθυνσης των Τεχνικών Υπηρεσιών της Νομαρχίας θα καλύψει εργασίες που θα γίνουν στα 3 μόνο χιλιόμετρα. Εάν δεν χορηγηθεί συμπληρωματική χρηματοδότηση, οι εργασίες υπάρχει κίνδυνος να σταματήσουν και το έργο να πάρει το δρόμο που έχουν πάρει στην επαρχία και άλλα έργα. Ένα από αυτά είναι το αντιπλημμυρικό έργο στον οικισμό της Άνω Βιάννου. Με τη χρηματοδότηση 65 εκατ. ξεκίνησε το 1988. Απορροφήθηκε η αρχική χρηματοδότηση των 40 εκ. και το έργο σταμάτησε εκεί.

Την ανάγκη της άμεσης χρηματοδότησης, για να μη σταματήσουν οι εργασίες στο δρόμο Μάρθα- Βιάννος αλλά και την επανάληψη των εργασιών στο αντιπλημμυρικό της Άνω Βιάννου ζητά, με διαβήματά του, ο πρόεδρος της Κοινότητας Άνω Βιάννου Δ. Πλαντζουνάκης.

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΣΤΑ Β.Ν. ΚΑΙ ΠΑΛΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Βασίλισσα Βλαχάκη 5.000, Ανδρέας Αγγελάκης 5.000, Χρυσάνθη Ηγουμενίδη 4.000, Νίκος Διακάκης 10.000, Γεωργίου Συγκελάκη οικογ. 5.000, Εμμαν. Στρατάκης 5.000, Αμαλία Δρυλεράκη 10.000, Εμμανουήλ Ι. Παπαδοκαλάκης 2.500, Αδαμάντιος Παπαδοκαλάκης 2.500, Άννα Χρηστάκη 5.000, Μιχαήλ Μπριντάκης 4.000, Ιωάννης Παπαμαστοράκης 5.000, Αδάμ Ραπτάκης 5.000, Απόστολος Κολιοραδάκης 5.000, Ελένη Γελασάκη 3000, Γεώργιος Σπανάκης 5.000, Νίκος Παπαδάκης 5.000, Κατίνα Βασιλάκη 4.000, Χαράλ. Πυροβολάκης 5.000.

Διόρθωση: Στο προηγούμενο φύλλο: Τάκης Παπαγιαννάκης 5.000 δρχ. και όχι 500, όπως γράφηκε από τυπογρ. αβλεψία.